

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci Arias, Societatis Iesv Theologi, Tractatus
Tres spirituales**

Arias, Francisco

Coloniæ Agrippinæ, 1603

Cap. 2. De testimonijs quibus Deus declaravit sibi gratum esse studiu[m]
proficiendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59574](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59574)

22 TRACTATUS DE

bonorum operum mercede : nam & illam expectare expetereque licet, modo id imprimis propositum in animo habeamus, vt Deo placeamus: sed tantum id indicare voluit, idque verissimè, tam excellens bonum esse, placere Deo, vt si alia nulla suppeterent, non magnoperè ea requirere debeamus.

CAPVT II.

DE TESTIMONIIS QVIBVS

*Deus declarauit sibi gratum esse
studium in virtute pro-
ficiendi.*

QVANDO homo auctoritate & sapientia præstās crebrius, & magna contentione quippiam ab amicis suis petit, non obscure indicat se magno studio illius rei consequendæ teneri, gratissimumq; futurum si postulata concesserint. Sic Dominus Deus, vt declararet quantoperè optaret nos magnos progressus facere in cursu virtutis, magnoque studio & diligentia iter semel ad cælestem Hierusalem susceptū nulla mora interposita prosequi, toties à dilectis suis seruis, verbisque tanto affectu & grauitate plenis id quod

PROFECTV SPIRITVALI. 13

dam postulavit. Ad Abraham enim patriarcham, cum eum è patrio solo eduxisset, dixit. *Ambula coram me, & esto perfectus.* Ambulare coram DEO aliud non est, quàm vitam piam sanctamq; instituere, non solum secundum hominè exteriorem, qui ab hominib; cernitur, sed etiam, idq; præcipuè, secundum interiorem, quem solus Deus intuetur: id enim est, quod B. Paulus vocat *Spiritu ambulare.* Postulat Deus ab Abraham, ut sanctè religioseq; viuat, scilicet eo studio & industria adhibita, ut semper magis magisque proficiat, donec in perfectum Heroa euadat. Quod verò in veteri testamèto DEVS exegit ab Abraham, idem ab omnibus fidelibus, verisq; Euangelij seruis exigit in nouo dicens: *Estote perfecti, sicut & pater vester caelestis perfectus est.* Quorum verborum hic sensus est. Contèdite ad perfectionè charitatis, omniumq; virtutum, ut tanquam filij imitemini Patrem vestrum caelestem: idq; non alio modo, quam quo potest creatura imitari quadanteus suum Creatorem.

Hoc vehemens de nostro in virtute

B

pro

Gen. 17.

Gal. 5 & 6.

Matth. 5.

14 TRACTATUS DE

Coloss. 1.

profectu desiderium impressit Deus
 cordi B. Pauli Apostoli, qui tanquã ce-
 leste quoddam Dei organum sic locu-
 tus est ad Colossenses: Ex ea die, qua
 audistis & cognouistis gratiam Dei in
 veritate, sicut didicistis ab Epaphra ca-
 rissimo conseruo nostro, qui etiam mani-
 festauit nobis dilectionem vestram in
 spiritu, non cessamus pro vobis orantes
 & postulantes, vt impleamini agnitione
 voluntatis eius in omni sapientia, & in-
 tellectu spiritali, vt ambuletis dignè Deo
 per omnia placentes, in omni opere bono
 fructificantes & crescentes in scientia
 DEI, in omni virtute cõfortati secundũ
 potentiam claritatis eius in omni pati-
 entia & longanimitate cum gaudio.

Apo. 22.

Idem desiderium patefecit DEVS,
 illa voce cœlitus à S. Ioanne audita.
 Qui iustus est, iustificetur adhuc, & Sã-
 ctus sanctificetur adhuc. Luculentum si-
 quidem hoc testimoniũ est, quo Deus
 perspicuè declarat, sibi placere, vt ne
 serui sui languidè iter cœleste prosequã-
 tur, sed in dies progrediantur longius,
 & in virtute proficiant, quandoqui-
 dem sua diuina & immensa maiestas
 dignata est reipsa tam sigillatim hoc
 deli-

PROFECTV SPIRITVALI. 15

desiderium suum nobis detegere.

Non parum quoque momentum
habet ad stabiliendam hanc veritatem,
perpendere, quanti DEVS eiusmodi
seruos suos faciat, quanto in pretio &
honore habeat, vt si alij omnes qui tre-
pidè & negligenter officium hominis
Christiani præstant, cū his cōferantur,
minimo vel potius nullo apud Deum
loco esse videantur. Quamuis enim
certum sit Deū Opt. maximū tam sin-
gulari, suavi ac prorsus paterna ac pia
cura fouere omnes fideles gratiæ suæ
non expertes, vt nullam in tota hac v-
niuersitate, nisi erga istos prouidenti-
am exercere, salutem illorum tantū
promouere videatur, tamen erga eos
fideles, qui seruētes sunt in diuino cul-
tu & quotidie accessionem aliquā face-
re ad priores virtutes conantur, tot tā-
tāq; prouidentia, intimiq; amoris ar-
gumēta p̄dit, varijs spiritus donis eos
ornando, ab impendentibus tentatio-
nibus tuendo, precesq; eorum & de-
sideria exaudiendo, vt veri & germani
eius filij & dilectissimi amici esse præ-
ceteris existimari queant. Id ve-
rissimum est, quamuis omnis qui in
gratia

B a

6 TRACTATUS DE

gratia dei degunt sint amici & filij Dei
tamen hos speciales, atque imprimis
percaros esse eiusdem filios & ami-
cos.

Exo. 3.

Confirmemus rē paucis exemplis.
Dubium non est in de ab Abrahā tem-
poribus vsque ad Moysen, hoc est, tre-
centis eo que amplius annis quam plu-
rimos homines toto orbe terrarum, ac
imprimis inter filios Israhel in gratia
Dei vixisse, & diem extremum clausisse:
se: & tamen Deus perinde, atq; si illorū
omnium oblitus esset; triū tantum,
qui sibi charissimi fuisset, nomina Moy-
si prodidit. Nam cum ei apparuisset in
deserto dixit se appellari Deum Abra-
ham, Deum Isaac & Deum Jacob ius-
si que eo nomine se apud populum
Israhel vocari, hoc nomen sibi fore
perpetuum, eodemq; omnibus retro
sæculis nuncupandum. Sicq; etiam Re-
ges & Principes magni huius mundi
nomenclaturam sibi assumunt ab vi-
b. b. quas maximè charas in toto regno
habent: Sic DEUS nomini suo in te-
maximè voluit eorum nomina, quos
dum viuerent, singulari præ cæteris in-
filiis amore & tutela prosecutus fuisset,
itaque

PROFECTV SPIRITVALI. 17

Iaq; dum appellauit se speciatim Deum Abraham, Deum Isaac, & Deum Iacob, palam mundo declarauit, præstantes illos & sanctos viros magno loco semper apud se fuisse, eorum singularem curam habuisse, multis beneficijs & donis locupletasse, ac denique promissioni semel illis factæ, eorumq; posteris, satisfacturum esse.

Verum & declarauit hac nomenclatura se vnumquemque illorum triū in magno pretio habuisse: nec enim nomen se Deum omnium trium simul, Abraham, Isaac, & Iacob, sed particulatim Deum Abraham, Deum Isaac, & Deum Iacob. Nec solum hoc nomen in deserto patefecit Moysi, sed & voluit illud in toto populo israhelico, imò in toto mundo vsurpari in orationibus alijsque diuinis laudibus, vt perpetua apud omnes memoria exstaret se Abraham, Isaac & Iacob, pro singularibus suis seruis & amicis habere. Quod autem Deus illos tres tam honorifica appellatione alijs hominibus pijs prætulerit, non alia causa fuit, quàm quod illo sæculo præ alijs in virtutum studio progressum fecerint, perfectiusque di-

18 TRACTATUS DE

que diuinam voluntatem zelâdo pro gloria Dei, præstiterint.

Auctor ca- mines pios, Deo que gratos fuisse: si e-
tena in Exo. nim in discessu ex Ægypto tam nume-
cap. 3. rosus erat populus, vt sexcenta millia
Dio. Cart. eorum essent, qui vigesimum ætatis
ibid. annum superârant, præter fæminas
Exo. 12. omnis ætatis, & iuuenes qui vigesimū
 non attigerant, atq; etiâ præter Ægypti-
 os, qui deserto idolorum cultu popu-
 lo Dei se aggregârât; sic vt scriptura ap-
 pellet vulgus innumerabile: dubitan-
 dum non est in tanta fidelium multi-
 tudine, quæ legem Dei, eiusq; Sacra-
 menta venerabatur, ac oculis suis mi-
 randa Dei opera propter ipsos patrata
 spectârât, copiosissimū numerū adul-
 torū in vtroq; sexu extitisse, qui im-
 munes essent à lethali peccato, & in gra-
 tia Dei viuerent. Et tamen videmus so-
 lum Moysen, quia perfecta virtute præ-
 ditus erat, cauebatque non solum gra-
 uibus, sed etiam leuibus lapsibus diui-
 nam maiestatem offendere, atq; in his
 pietatis operibus sese exercere, quæ nõ-
 rat Deo esse gratissima, vt in contume-

lij &

PROFECTV SPIRITVALI. 19

lijis & iniuriis populi fortiter toleran-
dis, in caritate quoque ardenti omni-
bus æquè inimicis atque amicis defe-
renda: videmus inquam, eum omni-
bu s alijs sanctis & pijs fidelibus à Deo
ob hæc elogia prælatum. Nam cum a-
liquando decreuisset totum populum
ob scelera admissa funditus delere, nul-
lo habito ad innoxios, qui in illo super-
erant, respectu, vel quia per ætatem ad
peccandum impotentes essent, vel
quia peccato cæterorum non consen-
sissent, ob solum Moysen à cæde absti-
nuit, ei que soli dixit. Dimitte me, vt ira
mea in populū desæuiat. Quid, quæ-
so Domine, retardat te, quo minus om-
nes è medio tollas! num tot innocen-
tum turba, que nunquam deliquit? nū
Leuitæ tuæ gloriæ tuendæ studio fla-
grantes? Non certè, sed vnus Moyses
omnipotentiz tuæ manus cohibet.
tuzq; iustitiæ furorem, ne omnes dis-
perda, auertit. O quātum placet Deo,
videre seruos suos in dies magnum
in virtute facientes progressum? si tan-
ti facit eos, qui ad veræ pietatis culmē
peruenerunt.

B 4

Eliz

80 TRACTATUS DE

3 Reg. 17.
17. 18.

Rom. 11.
Ansel ibid.
1ae s.

ELIAE quoque tempore multi supererant serui Dei, quos Deus in media impiorum turba beneficio gratiae suae immunes ab omni scelere seruauit, ut indicat diuina scriptura: & tamen vnus ex omnibus Eliam tantum fecit, ut dederit illi potestatem in tempora & nubes, ne imbres dimitteret in terram, ad castigandam hominum improbitatem, & rursum ut sua oratione, quando vellet, pluiam de caelo quasi euocaret. Quia enim excellenti virtute praeditus erat, ideo plura illum Deus fecisse videtur, quam reliquos omnes iustos.

Quo vero tempore Dauid & Salomon imperabant, tantaque accessio facta erat ad populi Iudaici multitudinem, ut Salomon ipse loquens cum Deo testatus sit factam innumerabilem quasi puluerem terrae, non potuit non maxima suppetere fidelium copia, qui gratiae diuinae compotes essent, & in numero iustorum. Et tamen quia vnus rex Dauid ad fastigium perfectionis peruenerat, voluntati diuinae sedulo paruerat, magno zelo amplificandae Dei gloriae exarserat, lapsus tuos, licet graues, voluntarijs penis deleuerat,

PROFECTV SP RITVALL. 27

rat, gratiamque amissam recuperat,
DEus omnib. reliquis suis seruis post-
habitis, Salomoni, quem vna cum po-
pulo ob patrata scelera de medio tolle-
re decreuerat, dixit: *Disrumpens scindā* 3. Reg. 11.
regnū tuum & dabo illud seruo tuo. Ve-
runtamen in diebus tuis non faciam pro-
pter David patrem tuum: de manu filij
tui scindam illud. Nec totum regnū au-
feram, sed tribum vnā dabo filio tuo
propter David seruum meum, & Hieru-
salem, quam elegi. Similiter Ezechia
regem infirmum mortiq; proximum 4. Reg. 20.
per Isaiam prophetā Dominus sic allo-
cutus est. Ecce sanauit te, die tertio ascē-
des templum Domini, & addam diebus
tuis quindecim annes sed & de manu re-
gis Assyriorum liberabo te, & ciuitatem
hanc, & protegam urbem istam propter
me, & propter David seruum meum.

Quis poterit dignè exprimere horū
testimoniorum mysteria: hoc est, quā-
to in pretio sit apud Deum homo vi-
tute prestans, peccatorum hostis, be-
norum operum ardens sectator, patiens
iniuriarum, charitate in proximum fla-
grans, & magnus diuinæ gloriæ am-
plificator? Tanto enim honore eius-
modi

B,

modi

modi hominem prosequitur, vt etiam
in communionem nominis sui illum
admitrat, vocādo se Deum illius: ac ne
vlla re eum contristet, etiā integro par-
teit regno, precibusq; eius quasi victus
legi naturæ se subijcit, vt in creaturis
suis fiat, quicquid illi placuerit. Deni-
que propter illū solū facit, quod nō face-
ret propter multos iustos, qui imper-
fecte ei seruiūt: cūq; ipse infinita æter-
naq; sit præditus maiestate, homo ve-
rō creatura è nihilo, tamen ob solam
hominis voluntatem dignatur se quo-
dammodo exæquare creaturæ, dicens:
*Protegam urbem istam propter me. &
propter Dauid seruum meum.*

CAPV I III

QVANTVM PROSINT ECCLĒ-
sia Catholice serui Dei, qui in vir-
tute proficiunt.

EThi iusti omnes, & serui Dei quot-
quot gratia diuina nō exciderunt
toti mystico Ecclesiæ corpori plu-
rimum prosint, vtpote qui partim pre-
cibus suis, partim operib. bonis à Deo
singularia dona & beneficia impetru-
quidus & peccatores conuertantur, &
iusti conseruātur longè tamē amplius
proficiunt.